

Апотекарска пракса

ISSN 1451-1827

ГЛАСНИК ФАРМАЦЕУТСКЕ КОМОРЕ

СЕПТЕМБАР 2013

ПИСАНО СРЦИМА ФАРМАЦЕУТА!

СТАРТ

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ФАРМАЦЕУТСКА КОМОРА
The Pharmaceutical Chamber of Serbia

Фармацеутска комора Србије

www.farmkom.rs

pharmkom@verat.net

Дечанска 8А,

011/3243-144

011/3246-795

ФКС Огранак Београд

Дечанска 8А

011/3243-144

ogranakbeograd@farmkom.rs

ФКС Огранак Крагујевац

Црвеног крста 7, локал 23

034/639-1200

ogranakkragujevac@farmkom.rs

ФКС Огранак Војводина

Хајдук Вељкова 11 (Мастер центар

Новосадског сајма, локал А 104/І спрат)

021/661-8833

ogranakvojvodina@farmkom.rs

ФКС Огранак Ниш са КиМ

Првомајска 24А

018/295-565

ogranaknis@farmkom.rs

САДРЖАЈ #100

- 5** *Радо се сећам...*
-
- 7** *Жеље и успомене*
-
- 8** *Идеал који ми је осветљавао пут била је писана реч у Апотекарској пракси*
-
- 10** *Апотекарска пракса у служби едукације фармацеута*
-
- 12** *Звезда водиља*
-
- 14** *Часопис у служби фармацеута*
-
- 15** *Апотекарска пракса сутра... Шта даље?*
-
- 16** *Комора биохемичара Србије данас*
-
- 18** *Рекли су о Апотекарској пракси*
-
- 20** *Сарадња Фармацеутске коморе и НАПСЕР-а*
-
- 20** *Мишљења читалаца*
-
- 24** *Министарка здравља о Апотеци "Зајечар"*
-
- 25** *Национални оквир за процену компетенција фармацеута*
-
- 26** *Календар догађаја за 2013. годину*
-

Апотекарска пракса

Гласник Фармацеутске коморе

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

ISSN 1451-1827 = Апотекарска пракса COBISS.
SR – ID 94777858

Главна и одговорна уредница:

Ружица Николић

Стручни сарадници:

Снежана Зељковић, Јованка Франета,

Јасна Ристић, Тања Арсић

Технички уредник: Небојша Ускоковић

Уредник насловне стране: Мирко Николић

Прелом и припрема за штампу: Душан Живковић

Штампарија: Матија д.о.о., Устаничка 204а

Тираж: 5.300 примерака

Издаје: Фармацеутска комора Србије,

Дечанска 8а, 11000 Београд, Србија

тел./факс: +381 11 32 43 144, 32 46 795,

e-mail: pharmkom@verat.net, www.farmkom.rs

пословни рачун: 325-9500900015066-04

Реч уреднице

"Per aspera ad astra"

Поштовани читаоци,

Јубиларни, стоти број Апотекарске праксе, посвећен је свима вама који сте током целог периода његовог издавања учествовали у његовој реализацији, као сарадници или као читаоци и поштоваоци идеје да имамо наше место окупљања и ширења сазнања о улози и значају наше, фармацеутске струке и делатности.

Часопис је, од оснивања до данас, пролазио кроз разне фазе, о чему ћете читати у прилозима уредника и сарадника Апотекарске праксе. Садржај се мењао, колеге, које су учествовале у објављивању, су шириле своје идеје и свако од њих је имао властити допринос и креативност у овом веома значајном послу. Иновације, које су биле неминовне током времена, одраз су сталних промена које су се дешавале у друштву и фармацеутском сектору. Без обзира на објективне околности око нас, сваки од уредника је оставио и лични печат на уређивачку политику.

Не мање значајни су остали дугогодишњи сарадници у издавању часописа, чија имена можете наћи у импресуму часописа као што су стручни сарадници Снежана Зељковић, Јованка Франета, Јасна Ристић, Тања Арсић, технички уредник Небојша Ускоковић, одговоран за прелом Душан Живковић, и однедавно, уредник прве стране Мирко Николић, као и запослени у Комори секретар Предраг Петровић, пословни секретар Јасмина Рајчић, технички секретари огранака Фармацеутске коморе, Слоба Матијашевић и људи из штампарије као и многи други чија имена је немогуће навести, а да се неко не изостави.

Из мишљења читалаца сазнајемо да часопис има своје место у свакодневном раду, у информисању, у едукацији, повезивању и упознавању свих нас, да бисмо славили туђе успехе. Често су присутне и фотографије да бисмо се познавали. Нису изостале ни критике, захтеви чланова да се отворе и друге теме које вас интересују, што је свакако задатак за наредни период.

Поштујемо и увек дајемо реч нашем факултету, који је увелико заслужан за наше стручно образовање, реч дајемо и студентима, јер свет на младима остаје. Они уче од нас али, такође и ми учимо од њих.

Ритам наших срца, љубави, озбиљност наше професије нас држи заједно, повезаних руку, како бисмо одговорили на изазове наше професије и на најбољи начин испуњавали поверену мисију, мисију здравствених радника.

Овом уреднику је припала част да у овом лепом и значајном тренутку стоји иза свих оних који су допринели да Апотекарска пракса траје све ове године.

Рујица Николић

Радо се сећам...

Весна Тришић, РФЗО

Сплет срећних околности довео ме је 2002. године у *Crown Agents* и пројекат Европске агенције за реконструкцију (ЕАР) „Подршка фармацеутском сектору Србије“. Тада сам већ имала неких десетак година рада у пракси као фармацеут у апотеци. У то време, мало је било података о томе како функционишу апотеке у развијеним земљама и посао фармацеута сводио се углавном на набавку и израду магистралних и галенских препарата у апотекама. Није било званичног гласила Фармацеутске коморе и информације о било каквим активностима, исте су до апотека стизале ретко и нису нарочито дотичале фармацеута за рецептуром. Појам Фармацеутске коморе био је далек и не нарочито близак у свакодневном раду. А фармацеутски свет у Србији био је жедан нове енергије и информација из света. То смо сви схватили веома брзо.

Шеф пројекта био је Јан Комрска, фармацеут. И најмлађи шеф са којим ћу икада заједно радити. И било је задовољство радити са њим и познавати га. У окружењу пуном ентузијазма, младог и паметног света, приступ новим информацијама из света фармације били су прави изазов за нас.

Јан је имао идеју, а потом и договор са тадашњим директором Фармацеутске коморе Србије, Ненадом Вуловићем, да се покрене један фармацеутски часопис, кроз који би се Комора промовисала, и који би био подршка фармацеутима у пракси. Мој задатак је био да часопис осмислим и окупим колеге у уређивачки савет. И родио се. Први фармацеутски часопис, гласник Фармацеутске коморе Србије, Апотекарска пракса.

Први Уређивачки савет су чинили: Злата Жувела, Тијана Тодоровић, Јан Комрска, Драгана Ђорђевић, Гордана Симић и Светлана Марковић. Имала сам идеју, да као уредник новог часописа АПОТЕКАРСКА ПРАКСА оправдам ње гов назив корисним садржајима за фармацеуте.

То су у почетку били чланци преведени из *Pharmaceutical Journal*, гласника Фармацеутске коморе Велике Британије. Потом су се низале теме које су пратиле издавање првих Националних водича добре клиничке праксе.

Прве стране, увек су пратиле активности Фармацеутске коморе, као и едукације фармацеута које су интензивно почеле да се организују широм Србије. Својим садржајем часопис је отворио пут континуираној едукацији фармацеута, кроз писани материјал са респектујућим референцама.

Посебну новину, чинили су случајеви из праксе са пратећим коментарима. Данас је такав вид едукације уобичајен и код нас, али је у оно време био заиста револуционаран. Највише сам била поносна на тај део часописа јер сам знала да је баш то оно што недостаје фармацеуту: замишљена ситуација у којој се фармацеут среће са пацијентом који има комплексан проблем, и који мора у ограниченом року да реши и донесе своју професионалну одлуку. На крају сваког случаја, предлагала сам својеврсно „решење“.

Часопис „Апотекарска пракса“ није био тако лепо дизајниран као данас. За то је било мало времена. Посао који сам обављала у *Crown Agents* било је тешко уклопити у 24 часа. И то је било мало. И већ тада сам са сигурношћу

знала, да више никада нећу радити тако инспиративан посао и у тако складном тиму. И сви смо радили много, искрено, предано и са задовољством.

Оно што је на жалост заједничко и у време када сам ја уређивала часопис а и данас, је чињеница да мали број колега пише за часопис. У почетку је то вероватно био страх од новог. Било је и страха у томе колико су информације које имамо важне да се нађу на читању осталим фармацеутима у Србији. Требало је знати да пишеш. Требало је одвојити време. И ко зна шта је све требало, али је часопис морао да живи.. Зато сам писала. И чекала да инспирација пристигне још понеком после мојих редова.

Ако постоји нешто за чим жалим, то је чињеница да нисам направила интервју са човеком чије је присуство у Србији обележило једно значајно време за фармацију. Тим Дод, стручни консултант *R Gordon* Универзитета из Абердина (Шкотска) кога смо сви, од професора универзитета до студената, једноставно звали Тим, један је од оних људи нессебичне енергије и харизме која у саговорнику покреће оно најбоље што има: и лично и професионално. Мали је папир за све оно што су фармацеути без обзира на њихове године и звање научили од Тима. Оно што је можда најважније, је чињеница да нас је стимулисао да размишљамо „фармацеутски“, да стекнемо сигурност у доношењу професионалних одлука, и да једноставно, волимо своју професију.

Са Тимом смо учили како се најбрже учи кроз случајеве из праксе. Како се стручно мишљење презентује, и како је добро радити тимски.

Не могу а да се не сетим Тимових предавања широм Србије која су започињала питањем: *Шта фармацеутску професију разликује од*

других професија ? Шта је у стању фармацеут а нека друга професија није?

Увек би неколико секунди после тог питања завладао тајац. Питање је звучало крајње једноставно. Па ипак, након њега је владао тајац... А онда, пошто би се тишина ушушкала у просторију, разливао би се његов смех да појача чуђење а изоштри мисли. Права мала представа која нас је уводила у опуштеност и самим тим ослобађала страха да изговоримо своје мишљење.

Издаје лекове? Израђује лекове? Даје савете о лековима? О, да. Све је тачно али то могу и неке друге професије. Шта је суштински оно што нас издваја од других професија? Даље ћете се сетити и са ми...

Од првог издања Апотекарске праксе до данас, много се тога променило. На жалост, што је више

фармацеутска струка радила на себи, околности су у земљи бивале све теже. Најупорнији су остали да пишу за Апотекарску праксу, да истражују у пракси, да пишу радове за конгресе фармацеутске праксе, да држе предавања у програмима континуиране едукације... Радило се без обзира на изговоре како су околности тешке. И зато смо стигли до 100-ог броја Апотекарске праксе.

Срећан нам 100-ти број наше Апотекарске праксе!

Жеље и успомене

На једној страни су нам жеље, а на другој успомене.
А ми смо негде на средини, далеко и од једних и од других.

(Душко Радовић)

Дубравка Урошев, СФУС

Тачно пре десет година почела сам да уређујем часопис Апотекарска пракса. Часопис је покренут у оквиру пројекта Европске агенције за реконструкцију а уз техничку подршку *Crown Agents*. На молбу бившег директора Фармацеутске коморе, колеге Ненада Вуловића, прихватила сам част и изазов уређивања једног стручног часописа. У том периоду чланство у Фармацеутској комори Србије није било обавезно за фармацеуте запослене у систему здравствене заштите и није било довољно финансијских средстава за многе активности које су настављене после овог пројекта ЕУ. Зато сам прихватила, као и остали чланови уредништва, да то радим волонтерски. Тада сам била запослена у Заводу за фармацију РС који је 2004. прерастао у Агенцију за лекове и медицинска средства Србије.

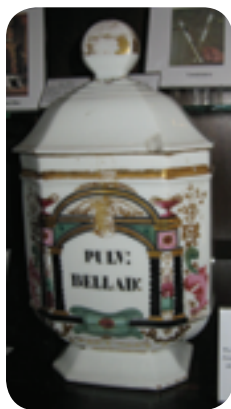
У периоду од броја 14/2003 до броја 28/2004, часопис је излазио сваког месеца па је било потребно обезбедити довољан број стручних текстова, што није било лако. У том периоду је прихваћена донекле измењена концепција часописа; у уводу је обично било неколико чланака/информација из рада Фармацеутске коморе; неколико стручних текстова (већином преведених); извештаји са конгреса/конференција; новости из струке; награде и нове књиге;

примери случајева из праксе.

Како је непопуларно да уредник пише текст или више њих, морала сам (некада и била врло досадна) да молим наше колеге, нарочито младе, да сарађују у писању. Како је то било: ја бих предложила тему (и колеге су предлагале оно што су сматрале интересантним) или дала текст из неког страног часописа и рок за предају. У међувремену смо се консултовали а по предаји текста заједнички исправљали и дотеривали.

Радо се сећам тадашње директорке колегинице Злате Жувеле, која је увак имала неколико припремљених текстова/информација и наших расправа које да изаберемо за објављивање у одређени број часописа. Са задовољством могу да констатујем да су наше младе (али и искусније) колеге (из Завода за фармацију и специјализације из фармацеутске заштите под покровитељством *Crown Agents*), веома озбиљно приступиле припреми стручних чланака па кад неки од њих нису на време стигли да припреме договорено, просто су се стидели и извињавали. У том периоду, осим колега, на страницама нашег часописа су се могли наћи прилози из области коришћења рачунара са веома кратким и јасним објашњењима, разне недоумице око превода поје-

диних стручних и општих појмова са енглеског језика, приказ богате библиотеке Завода за фармацију, у чему су ми много помогли стручњаци који су радили у тим областима у Заводу.

Свакако да је највећи изазов био припрема часописа за штампу и поштовање редовности излажења. Није било реткост да сам код техничког уредника проводила читаве вечери а после давала мојим укућанима да прегледају текстове у недостатку лектора. Посебно узбуђење је било избор слике за насловну страну која је требало да наговести теме у часопису или да буде у сагласности са професијом. У том периоду сам доста користила слике неких заборављених апотекарских предмета.

У једном периоду смо желели мало више да активирамо читаоце, па је уведена рубрика: Питања и одговори. Морам да признам да смо у почетку ми постављали питања и на њих одговарали, надајући се да ће то охрабрити читаоце. Но на жалост, одзив је био више него скроман, па смо на крају изbacили ту рубрику.

Посебну захвалност дугујем тадашњем директору Завода, колеги Томиславу Соларевићу на великом разумевању које је показао за Апотекарску праксу и омогућио да се она редовно штампа и дистрибуира.

Сада, са ове временске дистанце, могу да кажем да сам и поред објективних тешкоћа уживала уређујући наш стручни часопис. Стекла сам велико искуство и морам да се захвалим свима који су ми тада помогли а највише нашим младим колегама за које сматрам да њихово знање нисмо довољно „искористили“. Мислим да сам заједно са осталим члановима уредништва допринела да часопис настави да се издаје и постане овако квалитетан и много бољи, какав је данас.

Захваљујем се свима који су у периоду од броја 14/2003 до 28/2004 сарађивали у часопису Апотекарска пракса.

Желим садашњем уредништву пуно успеха у даљем раду и надам се да ће доћи период када ће се створити услови да наш часопис има довољан број стручних сарадника - фармацеута и целу издавачку екипу, као што је то код сличних часописа у окружењу и у Европи.

Идеал који м писана реч у

Злата Жувела, Апотека Београд

За мене није никада било толико важно на ком радном месту се налазим већ у ком се смеру крећем. Увек сам имала циљ коме сам тежила. Био је вредан труда и на његовом остварењу упорно сам радила.

Исказана храброст у овом нашем доста конфузном и недефинисаном статусу фармацеута-апотекара, била је моја способност да се држим свих убеђења, али не тврдоглаво и пркосно већ опуштено, зато што је то било све оно у шта сам ја истински веровала.

За мене је љубав према професији – љубав на делу, а не на речима.

Позив Ненада Вуловића директора ФКС, да будем члан тима који ће радити на реализацији пројекта „Апотекарска пракса“ заједно са експертима Европске агенције за реконструкцију као и овлашћене агенције *Crown Agents*, био је за мене посебна част, признање али и нада да ћемо у томе успети. Колега Ненад Вуловић веровао је у то. Говорио нам је да ми то можемо само ако радимо оно што знамо најбоље. Био је мотивисан да ради на овом пројекту и подстицао код свих чланова тима иновацију и креативност.

За мене чин писања делује као обнављање. То је чин стварања, од првог наговештаја неке идеје до коначног рукописа. Сама техника писања мени је извор задовољства. Волим његов занатски део који се огледа у тражењу савршене речи, брушењу и полирању грубих реченица, поигравању са звуком израза и критиком реченице.

За мене, као члана Управног одбора ФКС, Ненад Вуловић био је лидер, мотиватор, глобални стратег и добар познавалац апотекарског сектора и зато није постојао ниједан разлог да му не верујем. Моја мотивација да будем део тог тима са аспекта управљања, кључ је пословног успеха јер покреће апотекарску делатност, дефинише њен интензитет и тра-

и је осветљавао пут била је Апотекарској пракси

јање радних активности. Преузимање дужности директора ФКС у марту 2003. године био је за мене, пре свега, један емотиван чин. Много сам уносила срце у посао и тражила највише и најбоље од сваког запосленог. Препозна-

вање прихваћених обавеза са осећајем за апотекарску делатност обавезало ме је да будем искрена због свих оних који су ми веровали и храбра јер изазова је било много.

Један од тих изазова био је и рад на унапређењу часописа Апотекарска пракса. Без ароганције слушала сам савете мојих искусних колега: Гордане Симић, Живане Јовановић, Дубравке Урошев, Ненада Вуловића, Гордане Михајловић, и поставила принципе којих сам се строго придржавала.

Моји принципи били су:

- подстицати рад фармацеута у оквирима законске регулативе;
- доследност у спровођењу договорене активности са колегама;
- створити тим у коме ће сваки фармацеут бити врхунски члан тог тима;
- сачувати транспарентност и независност рада Коморе у комуникацији са медијима;
- стално преносити знања и овлашћења на своје колеге како би и други могли да дођу до изражаја.

На предлог колегинице Дубравке Урошев донела сам одлуку да Управни одбор ФКС формира радни тим који ће бити плаћен а бавиће се искључиво стратегијом развоја часописа Апотекарска пракса са могућношћу изналажења модела самофинансирања. Предлог је једногласно прихваћен и тако је формиран

радни тим од:

- Главног и одговорног уредника, мр сц. пхарм. спец Гордане Михајловић, стално запослене у Агенцији за лекове и медицинска средства;
- Стручног редактора, Др сци пхарм Сузане Миљковић, стално запослене у Галеници А.Д.;
- Сарадника, дипл. пхарм. спец. Драгане Совтић, стално запослене у Апотеци „Београд“.

Шта ме је мотивисало да предложим ове колегинице за овај одговоран посао? Пре свега њихово претходно искуство у тимском раду, самопоуздање, професионално искуство, зато што добро пишу и говоре и имају способност за комуникацију, њихово знање и стручност, спремност да прихвате одговорност, имају визију и развој те визије.

Веровала сам у њихов ентузијазам, машту. Њихово задовољство у раду са запосленима у ФКС произилазило је из дужности које им је поверила струка. Успеле су да оправдају поверење не само Управног одбора који их је именовао већ и целе стручне јавности Србије. Мислим да тајна њиховог успеха лежи у уверењу да могу направити добар часопис иако нису по професији новинари. Моја подршка њима била је пре свега искрена, безрезервна, професионална. Трудила сам се да доследно решавам проблеме који су настајали као последица променљивих околности и ограничених ресурса. Охрабривала сам све чланове тима у жељи да један другог подржавају, а избегавала сваку врсту присиле и агресивности.

Јубиларни 100-ти број Апотекарске праксе прилика је да се захвалим и искажем своје дубоко поштовање свима који су својим текстовима, интервјуима, примерима из праксе, сликама и идејама допринели да она буде препознатљива у односима с јавношћу. На тај начин учествовали су у успешном раду ФКС јер су успели да комуникацију са стручном и општом јавношћу подигну на виши ниво. Зато данас ФКС има завидан пословни имиџ.

Апотекарска пракса у служби едукације фармацеута

Драгана Рајковић, ФКС

Апотекарска пракса је од свог првог броја посвећена едукацији фармацеута, а од 2006. године, када едукација добија и свој законски оквир кроз процес лиценцирања фармацеута и услова за обнову лиценце, Апотекарска пракса заједно са сајтом Фармацеутске коморе Србије (ФКС) постаје главни извор тачних и прецизних информација везаних за ову област.

Активна улога ФКС у програмима континуиране едукације започела је 2002. године кроз ЕУ-пројекте који су финансирани од стране Европске агенције за реконструкцију. Захваљујући овим пројектима, у периоду 2002-2006. године ФКС постаје водећа организација у области едукације здравствених радника фармацеута у Србији. Као резултат тог четворогодишњег искуства, као и низа активности које је ФКС имала са Министарством здравља, Републичком стручном комисијом за фармацију, Фармацеутским факултетом Универзитета у Београду и најважнијом од свих, праксом, 2006. године, настао је пројекат *Виртуелне школе образовања* (ВШО).

Уколико се данас осврнем на период од последњих тринаест година, колико излази Апотекарска пракса, сматрам да је један од најважнијих пројеката ФКС, који није могао да заживи без овог часописа, управо ВШО. Пројекат ВШО је заједно са редизајнираним сајтом Коморе промовисан на IV Конгресу фармацеута Србије, одржаном у Београду децембра 2006. године. У том тренутку је овај пројекат, за који је у целини идејно решење дала тадашња директорка ФКС, Злата Жувела а техничку

реализацију дипл. инг Сузана Линић, понудио потпуно иновативан приступ потребама фармацеута у поступку континуиране едукације. ВШО је постала део редизајнираног сајта ФКС који је урађен за потребе нове организације и нових обавеза ФКС, у складу са Законом о коморама здравствених радника.

Имала сам ту част и задовољство да, захваљујући поверењу које ми је указала колегиница Злата Жувела, представим пројекат ВШО колегама на поменутом конгресу 2006. године. Данас, када је ВШО постала најраспрострањенији вид едукације међу фармацеутима, са радошћу се сећам нашег ентузијазма са једне стране и великог интересовања и узбуђења међу колегама са друге стране, које је изазвао овај пројекат. Случајно (или не) овај период се поклопио са почетком мог обављања посла уредника Апотекарске праксе (пре тога сам две године била сарадник часописа), па волим да кажем да смо ВШО и ја почеле заједно. Две године касније, на позив колегинице Злате Жувеле прикључујем се тиму ФКС, што ми даје могућност да интензивно радим на промоцији и осмишљавању пакета образовања у оквиру ВШО. То је вероватно најлепши посао који сам до сада радила.

Преко часописа Апотекарска пракса који у сваком броју преноси фармацеутима детаљне информације везане за ВШО, као и презентација и радионица које воде модератори ФКС, започиње едукација фармацеута у пракси за коришћење ВШО, која се одвија током целе 2007. године. На тај начин Апотекарска пракса и модератори Коморе постају главни про-

мотери овог вида едукације. На 68. Светском конгресу ФИП-а, 2008, ФКС је представила ВШО у оквиру сесије „Информационо-технолошка решења у апотекарској пракси“, и то усменом презентацијом а потом и радионицом у којој је на практичан начин објашњен систем рада ВШО.

Током целе 2008. године Апотекарска пракса информисе фармацеуте о поступку лиценцирања и поступку континуиране едукације, и тиме пружа неопходну помоћ фармацеутима у предстојећим значајним променама на подручју обављања здравствене делатности у Србији. Покушали смо да у току те године будемо поуздан водич, информатор и саветник члановима ФКС на путу до добијања прве лиценце. Крајем 2008. године додељено је првих 2130 лиценци.

Марта 2009. године оснива се Здравствени савет Србије (ЗСС), који између осталог, обавља акредитацију програма континуиране едукације. Рад ЗСС чланови ФКС прате преко свог представника, Гордане Симић, која путем Апотекарске праксе детаљно информисе чланство о свим значајним активностима и одлукама овог тела. У том, помало хаотичном периоду када се није знало ни када, ни како започети са прикупљањем бодова за обнову лиценце, Гордана Симић је великим делом заслужна за тачност и релевантност објављених информација. Септембра 2009. године путем часописа

промовисан је „Картон континуиране едукације“ који се налази на сајту ФКС. На овај начин ФКС је постала прва комора здравствених радника која има електронски систем праћења података везаних за обнову лиценце.

Фебруара 2010. године акредитован је први пакет ВШО под називом „Савремена терапија хипертензије“, у сарадњи са Фармацеутским друштвом Србије. Први термин одржан је у периоду 22. март-11.април 2010. године и имао је 55 полазника. Од тада до данас, а након шест година интензивне сарадње и надопуњавања Апотекарске праксе, ВШО и сајта ФКС од промоције ВШО 2006. године, податак да је у 2012. години решавано 4669 тестова у оквиру осам различитих пакета образовања говори да је свако од наведених актера више него успешно извршио свој задатак.

Путем Апотекарске праксе, у току 2010. и 2011. године спроведено је неколико анкета које су за циљ имале да се идентификују потребе чланова Коморе, прикупи мишљење о актуелним дешавањима, евидентирају сугестије и примедбе на поступак континуиране едукације. Резултати ових анкета су подстакли предлоге за измену законске и подзаконске регулативе.

У наведеном периоду Апотекарска пракса је као часопис, превасходно информативног карактера, информисала чланство о раду ФКС и њених органа. Трудили смо се (мада сам свесна да то увек нисмо успевали) да вас информисемо о свему што је било добро или није било добро у нашој струци и нашем послу, сматрајући да једино тако, када имамо добру информисаност, имамо разлога и оправдања да реагујемо кад треба и како треба.

100 бројева Апотекарске праксе изражавају континуитет напора ФКС у развијању фармацеутске струке. Много се тога мењало у последњих тринаест година, колико овај часопис излази, али је он, упркос свим тешкоћама, остао и опстао. Већ је и то, у данашњим условима, велика ствар. Надам се да су фармацеути налазили у њему одговоре на многа питања и да им је на разне начине представљао помоћ у свакодневној пракси. Трудили смо се да током претходних 100 бројева овај часопис постане незаобилазан извор мишљења, ставова и информација, и поуздан сарадник сваког члана ФКС. Искрено се надам да смо, бар делимично, у томе и успели и да је велики труд свих оних који су учествовали у његовом издавању, од самих почетака па до данас, дао резултате.

Звезда водилъа

Сузана Миљковић

Постала сам члан редакције часописа на позив мр.сц.пх Злате Жувеле, тада директорке Коморе. Као руководилац маркетинга парафармацеутике Галенике а.д., већ сам имала прилику да прелиставам часопис и разматрам га као евентуално могући простор за оглашавање производа. Али много више од самог часописа, тог тренутка ме је привукла велика енергија и жеља директорке Жувеле да часопис учини примамљивим и корисним за читаоца, да он постане средство редовног и актуелног информисања од значаја за фармације и саму Комору и сталног иновирања знања и осавремењивања професије. Посебно ми је импоновала и сама редакција, коју су тог тренутка чиниле, уз директорку Злату Жувелу и мр пх Гордана Михајловић као уредница, мр пх Драгана Совтић као члан и ја, као стручни редактор. Моје ангажовање у часопису Апотекарска пракса, трајало је од августа 2004. до почетка 2011. године.

активно укључен у бригу о здрављу грађана, а не само пуки “издавач” лекова на рецепт. Ипак, имала сам недоумицу да ли да се прихватим тог задатка. Као фармацеут који ради у индустрији, без директног учешћа у активностима у апотеци, питала сам се имам ли право и о чему ја могу да пишем, а да буде корисно и интересантно за фармације. Одлука је дошла врло једноставно – дивна, позитивна и конструктивна атмосфера, велика енергија свих нас и жеља да допринесемо да што пре “стигнемо у Европу”, са новим, савремено профилисаним фармацеутом.

Једна од посебних привилегија рада у часопису, били су сусрети са изузетним људима, колегиницама и колегама из целе Србије, уваженим професорима, директорима многих фирми

Иако већ “проверена” у писању текстова о стручним темама, ово је за мене било нешто потпуно ново и веома примамљиво. То су била врло изазовна времена за нашу струку, која су захтевала значајне промене у оријентацији и структури саме професије. Била сам почаствована што могу да се укључим и допринесем стварању једног новог, другачијег фармацеута, који ће својим знањем и вештинама, бити

А теме ... оне су долазиле спонтано. И сама заинтересована за оно што се очекује од фармацеута у будућности, пратила сам часописе који су се бавили нашом професијом у другим земљама, као и дешавања у здравству у Србији. Оно што нам се сада већ чини сасвим нормалним, пре десетак година је било доста ново за све нас, али и за фармације у многим другим земљама. Усмереност на пацијента,

Била сам почастиована што могу да се укључим и допринесем стварању једног новог, другачијег фармацеута, који ће својим знањем и вештинама, бити активно укључен у бригу о здрављу грађана

добра комуникација, промоција здравља, искорак апотека у медије и организација или учешће у кампањама намењеним становништву, били су циљеви нове фармацеутске професије. Али ти први кораци "отварања" апотеке могли су бити учињени само кроз напоре сваког апотекара да кроз иновирање свог знања и стицање и усавршавање вештина буде спреман да одговори новим изазовима. Фармацеутска комора је, заједно са другим институцијама од значаја за струку, кроз различите скупове и програме КМЕ, у почетку без, а од 2009. године са акредитацијом програма, томе значајно допринела, а ми смо кроз часопис о томе редовно извештавали.

Када сада листам старе бројеве часописа, сећам се да сам се често питала, како ће колеге реаговати и хоће ли прихватити теме о којима смо писали. Моје области су биле везане углавном за промоцију здравља и "јавно здравље", које је тада као појам, тек ушао у стручне кругове. Као први доктор у области јавног здравља у Србији, имала сам огромну жељу да фармацеути схвате колико су важан део тог великог система и да се као струка наметну на многим пољима. Превенција и промоција здравља, саветовање пацијената и других корисника услуга, традиционално јесу део наше професије, али су у времену доминације информација и борбе за очување здравља, добиле другачији смисао и чини ми се, много већи значај. Када данас говоримо о компетенцијама фармацеута, оне добрим делом леже управо у овој области.

Једна од посебних привилегија рада у часопису, били су сусрети са изузетним људима, колегиницама и колегама из целе Србије, уваженим професорима, директорима многих фирми. Кроз часопис је посебно забележени мој сусрет са тадашњим министром здравља у Влади РС, проф. др Томицом Милосављевићем. Као први "новинар" једног

фармацеутског часописа који је тражио интервју проф. Милосављевића (а према идеји редакције), имала сам задовољство да кроз разговор који је трајао читавих сат и 20 минута (!), добијем одговоре на сва претходно припремљена питања. Радо се сећам његове љубазности и шарма, а посебно његове спремности за заједничку фотографију, која је овековечила овај сусрет.

Мој посао у редакцији није био само писање текстова, већ и "сређивање" и коректура текстова осталих аутора. Оне који су некада наишли на словне и друге грешке, молим да имају разумевања, текстови су најчешће долазили у последњем тренутку, а коректуру сам обично радила ноћу, уочи самог термина за предају материјала. Често се дешавало и да нема довољно текстова, па су бројеви "попуњавани" оним што сам писала последњег дана/ноћи. Часопис је излазио редовно, из месеца у месец, а то је био наш основни циљ, без обзира на околности.

Фармацеутски сектор у Србији више није оно што је био тада, када је наша редакција почињала са радом. Има много оних који нарушавају склад и утврђену позицију фармацеутске струке. Ипак, у овом релативно кратком периоду, професија фармацеута је доживела трансформацију која је чини достојном и спремном за глобалне трендове XXI века. Чини ми се да је часопис Апотекарска пракса, од свог првог па до овог јубиларног 100-ог броја, био једна од "звезда водиља" на том путу. Потајно се надам да сам и ја, као део једног изузетног тима, дала бар мали допринос томе. Дугујем захвалност тадашњој директорки Жувели, читавој редакцији и наравно, читаоцима, на овом дивном искуству и задовољству које ми је донео рад у часопису. Верујем у будућност и очекујем нове ауторе, нове текстове и још много, много бројева Апотекарске праксе ...

Часопис у служби фармацеута

Драгана Јовановић, Директорка ФКС

Часопис "Апотекарска пракса" је од свог изласка, од свог првог броја, заинтересовао фармацеуте како формом тако и садржајем.

Часопис се појавио са бројним стручним текстовима из фармације и медицине, са практичним саветима за свакодневни рад фармацеута и временом постао и водич кроз прописе са мноштвом корисних информација.

Из броја у број "Апотекарска пракса" је чланству презентovala новине у оквиру постојећих прописа који се односе на њихову делатност и представљала сличности и разлике услова и начина рада са колегама у другим земљама. Објављивала репортаже о школовању кадрова, континуираној едукацији, лиценцирању...

Бројни чланци који су објављени, а у којима су чланови информисани о дешавањима на скуповима фармацеута, прославама јубилеја, путовањима, представљали су лежернији део фармацеутских активности и доприносили су са своје стране шарму овог часописа.

Заједно са сајтом часопис је увек био, а и данас представља главни информатор о раду Фармацеутске коморе Србије; о њеним активностима, постигнутим резултатима, одлукама и плановима за регулисање и унапређење фармацеутског сектора као веома битног сегмента примарног, секундарног и терцијерног здравства.

Преко „Апотекарске праксе“ су факултети, удружења фармацеута, здравствене установе, апотеке добили могућност да се представе стручној јавности, обавесте је о својим резултатима рада и најаве предстојеће активности.

Надам се да ће веома брзо, у једном од следећих бројева читаоци овог часописа моћи да прочитају да је Скупштина Фармацеутске коморе Србије усвојила акт којим се одређује којим све врстама козметичких и других средстава за заштиту здравља апотеке могу снабдевати грађане. Да је усвојен предлог Статута са којим је сагласна велика већина чланова. Да је усвојен „Национални оквир за процену компетенција фармацеута“-документ који није обавезујући али који ће бити од велике користи члановима у процени својих

компетенција у односу на став струке. Да ћемо бити у ситуацији да информишемо чланство о усвојеним изменама и допунама Закона о управљању отпадом, Правилника о управљању медицинским отпадом, Правилника о ближим условима за обављање здравствене делатности у здравственим установама и другим облицима здравствене службе, Правилника о начину прописивања и издавања лекова, Правилника о ближим условима за спровођење континуиране едукације за здравствене раднике и здравствене сараднике, ... предлозима које су припремиле колеге у оквиру радних група Коморе, а који се односе на недовољно или лоше дефинисане делове постојеће законске регулативе. Као и да је документ Добре апотекарске праксе, који је у међувремену усаглашаван са представницима Министарства здравља, добио сагласност.

Надам се да ће чланство у 2014. години имати пред собом предлог радне групе за израду Закона о апотекарској делатности, који је тренутно у поступку израде. Као и да ће бити прихваћена иницијатива Коморе која се односи на број студената фармације који се сваке године уписује на факултете...

Како би часопис и у наредном периоду био актуелан и својим садржајем привукао више чланова Коморе, неопходно је да се поред професионалног ангажовања много већи број колега активно укључи у његово креирање. Постаните дописни члан „Апотекарске праксе“. Напишите и пошаљите чланак који се односи на вашу свакодневну праксу, ваше досадашње искуство, рад са пацијентима, новине у раду и образовању. Напишите чланак о дешавањима која сматрате интересантним за колеге и која желите да поделите са њима. Немојте очекивати да увек неко други треба нешто да уради. „Апотекарска пракса“ је наш часопис - часопис фармацеута и пружиће нам много више уколико се будемо ангажовали око њега.

Овом приликом желим да се захвалим свим колегама, који су дали свој допринос у формирању часописа и учествовали у његовом раду свих ових година, и да им честитам јубиларни 100-ти број.

Апотекарска пракса сутра... Шта даље?

Сања Јовић, Апотека Београд

У динамичном времену и турбулентном окружењу није лако одговорити свим изазовима који су пред нама. Већ дужи низ година фармацеутска професија се налази у тешком положају. Место и улога фармацеута у здравственом систему Србије, иако донекле дефинисано кроз законску регулативу, ипак још увек није заокружено, нити постављено на право место у складу са глобалним кретањима.

Значај гласила ФКС, часописа Апотекарска пракса, огледа се у томе што је стизао у руке свих чланова Коморе, читао се и препричавао, пратила су се актуелна дешавања. Извештавано је о томе докле се стигло са радом разних радних група. Оно што је све нас највише занимало било је и то докле се стигло са документом Добра апотекарска пракса, тако да је о томе било речи у неколико бројева. Управо овај документ треба да, између осталог, пружи одговор на питање које су то улоге и активности фармацеута, уз усаглашавање са смерницама ФИП-а. Последње информације везане за усвајање ДАП-а дају нам наду да ће и овај велики труд и рад бити успешно завршен. Документ који је усвојила Скупштина ФКС у септембру 2012. године, након упућивања надлежном Министарству, коригован је у сарадњи са стручним службама Министарства здравља, потом усаглашен и са члановима Републичке стручне комисије за фармацију, након чега је упућен Министарки здравља на сагласност. Очекујемо да ће сагласност стићи. Ускоро, надамо се.

Визија развоја фармацеутске професије подразумева да фармацеут у будућности треба да буде посвећен фармацеутској здравственој заштити кроз сарадњу са осталим здравственим радницима у здравственом тиму, где као део тима треба да буде одговоран за исход лечења који су повезани са процесом употребе лекова. Да би ово остварили фармацеути морају обезбедити своју компетентност кроз поступак континуиране еду-

кације и континуираног стручног усавршавања, са циљем примене нових знања у функцији рационалне употребе лекова. На крају, да би се пракса унапредила, потребно је спроводити истраживања фармацеутске праксе ради доношења одлука заснованих на доказима. Дакле, да би прихватили изазове који долазе, потребно је креирати окружење у коме ће се кроз фармацеутске услуге пружене у апотекама од стране компетентних фармацеута пружити подршка сваком пацијенту појединачно и здравственом систему у целини.

У складу са оваквом визијом, у времену које долази и часопис треба да прати развој струке, да обухвати све актуелне теме и пружи критички осврт око значајних тема. Поред штампаног издања, а у складу са савременим информационим технологијама, треба развијати и електронску верзију часописа, са омогућавањем двосмерне комуникације са чланством како би се у што краћем року решавала сва питања од значаја за струку.

Веома је важно да сви заједно, као добар тим, радимо на унапређењу апотекарства и фармацеутске професије. Наравно, увек ће се појављивати међусобно различита мишљења, али на крају је битно да се дође до решења која су добра за целу струку. Да би све то успели, морамо да наставимо да радимо или да кренемо...

Зато позивам све колегинице и колеге да се у наредном периоду активно укључе у рад Коморе и часописа, да својим предлозима и текстовима допринесу нашем заједничком раду и успеху. Покренимо се, за добробит апотекарства и свих фармацеута, а пре свега зарад добробити наших пацијената због којих смо ту.

Комора биохемичара Србије данас

Велибор Цанић, Директор КБС

Законом о коморама здравствених радника, организована је Комора биохемичара Србије (КБС), као независна, професионална организација ради унапређења услова за обављање професије – медицински/клинички биохемичар, заштите њихових професионалних интереса, организованог учешћа на унапређењу и спровођењу здравствене заштите и заштити интереса грађана у остваривању права на здравствену заштиту.

Специфичност КБС у односу на остале Коморе је да је у основи чине два профила са високим здравственим образовањем и то: дипл. фармацеут – медицински биохемичар, дипл. фармацеут – специјалиста медицинске биохемије и доктор медицине – специјалиста клиничке биохемије. Овакав спој знања и вештина, које су унели фармацеути и лекари, учинили су да сва три процеса лабораторијског рада (преаналитика, аналитика и постаналитика) на најбољи начин буду уређени.

Комора је почела са радом 09. јуна 2006. године, а 02. априла 2008. године је уручена прва лиценца у здравству Србије председнику Скупштине КБС проф. др Нади Мајкић-Singh.

Чланство у КБС је обавезно за све здравствене раднике – биохемичаре који као професију обављају здравствену делатност. Формирањем КБС желело се да се уреди систем лабораторијско-биохемијске дијагностике и тако допринесе, у пуној мери, развоју здравствене заштите у Србији.

Од самог формирања до данас, сарадња КБС са Фармацеутском комором Србије (ФКС) је била на високом нивоу. То се огледало у низу заједничких акција, припремању законских и подзаконских аката везаних за унапређење квалитета рада у здравственом систему Србије. У току прве године активности КБС су се

одвијале у заједничком простору при ФКС.

У Комори је до средине 2013. године укупно лиценцирано

736 биохемичара, од ког броја је данас активно 655 биохемичара. У јавном сектору је заступљено 71%, а у приватном сектору 29% биохемичара.

Комора је организована у три огранка који територијално покривају северни, западни и источни део Србије (огранак Београд, Војводина и Ниш).

Специфичност структуре чланства Коморе условила је саставе свих тела и комисија (Скупштина Коморе, Управни одбор, Надзорни одбор, Етички одбор, Судови части), тако да су сразмерно своме броју заступљени дипломирани фармацеути – медицински биохемичари, дипломирани фармацеути – специјалисти медицинске биохемије, доктори медицине – специјалисти клиничке биохемије, биохемичари из јавног и приватног сектора, представници биохемичара са подручја Косова и Метохије и представници биохемичара запослених у здравству војске Србије. Истичемо да је поред њих у клиничко-биохемијским лабораторијама упошљено око 130 биохемичара-здравствених сарадника, који су завршили неки од нездравствених факултета: Природно-математички факултет, Хемијски факултет, Биолошки факултет – смер молекуларна биологија и др. Они по закону не могу бити лиценцирани од стране КБС.

Са поносом истичемо да у чланству Коморе имамо 45 биохемичара са примаријатом, 43 магистра наука и 36 доктора наука.

На челу КБС се, од оснивања, налази проф. др Нада Мајкић-Singh, професор Фарма-

Проф. др Томица Милосављевић, Министар здравља уручује прву лиценцу Проф. др Нади Мајкић-Singh

цеутског факултета Универзитета у Београду, дугогодишњи председник Друштва медицинских биохемичара Србије (ДМБС), а сада Извршни директор Друштва, а која је и пре више од деценију и по учествовала у оснивању и Фармацеутске коморе Србије.

Приликом утврђивања приоритета у раду Коморе, поред законом утврђених обавеза везаних за лиценцирање и друго, примарни план активности је везан за процесе примене стандарда и акредитацију лабораторија. Најзначајнији аспект о овоме чини спољашња и унутрашња контрола, као и стални спољашњи надзор над стручним радом лабораторија. Обавеза сваког здравственог радника је да стално унапређује квалитет стручног рада, тако што ће примењивати искључиво проверене методе и поступке засноване на доказаном медицинском знању и вештинама. С тога је потребно да се стално врши надзор и контрола над радом лабораторија да би резултати добијени у њима били валидни и на најбољи начин помогли у постављању дијагнозе и спровођења лечења.

У Србији постоје две државне институције које се баве акредитацијом лабораторија и то: Акредитационо тело Србије (АТК) које примењује правила ISO 17025 и ISO 15189 и Агенција за акредитацију здравствених установа Србија (АЗУС), у оквиру које су развијени и стандарди за акредитацију лабораторија (ISQA). До сада је у Србији према ISO стандардима акредитовано двадесетак лабораторија, а у оквиру АЗУС и акредитације здравствених установа акредитовано је или је у фази акредитације око 80 лабораторија. Главна мањкавост досадашњег процеса је

недостатак подршке за развој акредитације, пре свега у обезбеђивању материјалних средстава.

КБС своје активности спроводи у сарадњи са Друштвом медицинских биохемичара Србије (ДМБС), тако да се може рећи да су КБС и ДМБС две организације које прожимају и допуњавају једна другу у раду и активностима. Значајно је истаћи и сарадњу КБС са Републичком стручном комисијом за медицинску и клиничку биохемију Министарства здравља РС.

Од осталих активности издвајамо израду стручно-методолошког и доктринарног упутства за примену и обављање поступака и метода у области медицинске биохемије (номенклатура за област медицинска биохемија, стандардизација у медицинској биохемији) уз утврђивање врсте параметара за потребе клиничко-биохемијске лабораторијске дијаг-

Проф. др Нада Мајкић-Singh, председник Скупштине КБС и Прим. др Велибор Цанић, директор КБС са председницима огранака КБС, Прим. др Драганом Пап, Др сци. Сањом Странковић и Др сци. Славицом Кундалић

ностике на свим нивоима здравствене заштите.

У многим проблемима везаним за простор, опрему, људске ресурсе, односе са менаџментом здравствених установа, представници КБС перманентно покушавају да посредују и помогну у њиховом решавању.

У оквиру међународне сарадње посебно истичемо сарадњу КБС и Друштва медицинских биохемичара Републике Српске, које је пре три године врло успешно успостављена, а верујемо да ће се и у будућности успешно наставити.

На самом крају, чланови КБС упућују срдчане честитке ФКС и уредништву часописа „Аптекарска пракса“, на значајном јубилеју – издавању стотог броја часописа.

Док смо жалили што и сада немамо некадашњи „билтен фармацеутског друштва“ стигли смо до стотог броја Апотекарске праксе, „гласника фармацеутске коморе“. И можемо бити и срећни и задовољни што опет имамо један часопис који је потребан свим фармацеутима.

Лично мислим да је „Апотекарска пракса“ часопис доброг формата, у сваком погледу; по облику, дизајну, графичким решењима, по обиму, по квалитету штампе и техничким карактеристикама, по садржају, стилу написаних текстова и прилога, по сталним и периодичним рубрикама које садржи, али пре свега по суштини информација које доставља својим читаоцима. Оне су кратке, јасне, корисне и заиста информативне.

Основна тема сваког појединачног броја је детаљније обрађена и подржана комбинованим текстовима и сагледавањем проблема са различитих теоријских и доктринарних, практичних и применљивих аспеката.

Мислим да је такав приступ уредништва до бар, али сигурно знам да није увек лако одржати га и истрајати на њему. А сигурно није увек лако ни обезбедити прилоге и сложити следећи број Апотекарске праксе. Зато им искрено захваљујем на ангажовању и труду и честитам њихово прво стото издање.

Проф. Др сц Нада Ковачевић

Фармацеутски факултет Универзитета у Београду о Комори

Проф Др Зорица Вујић, Декан, Фармацеутски факултет Универзитета у Београд

Фармацеутски факултет је за више од 70 година постојања и рада одшколовао највећи број фармацеута у Србији док Фармацеутска комора, као струковно удружење, окупља највећи број наших колега запослених у апотекама. Нема никакве сумње да су нам циљеви исти и да у настојању да унапредимо фармацеутску здравствену делатност, треба да наступамо јединствено и координисано. Фармацеутски факултет настоји да реформом студијских програма образује фармацеуте који ће на најбољи начин одговорити здравственим и животним потребама пацијената и грађана. Наше колеге из праксе, удружени у комору, на најбољи начин препознају проблеме свакодневног рада и својим искуством и спремношћу да кроз менторство учествују у едукацији студената могу да допринесу припреми будућих фармацеута за професионалне изазове. Са друге стране, факултет је спреман да пружи подршку радним групама и телима коморе

које имају за циљ израду докумената, закона и правилника којима се достижу стандарди прописани директивама Европске Уније. Мишљења сам да заједничким деловањем, у оквиру позитивних законских прописа, можемо унапредити услове за обављање фармацеутске професије и побољшати статус струке.

Нешто, што лично сматрам значајним, је обраћање и слање порука стручној јавности, те у том смислу часопис Апотекарска пракса има важно место у нашој сарадњи и информисању.

...

Проф. Др Гордана Вулета

Сарадњу са Фармацеутском комором Србије почела сам тек последњих неколико година, позивима на састанке и стручну помоћ, упућених од стране директора коморе

Драгане Јовановић, али и колегиница Драгане Совтић, а посебно Ружице Николић. Сарадња се одвијала током 2011. године кроз давање стручних информација око корекција текста ДАП, затим мог инсистирања да комора има обавезу да припреми Листу производа за заштиту здравља грађана које могу да продају апотеке (сходно Закону о заштити здравља Републике Србије), што би апотеке у Србији обавезало да могу имати ове групе производа пред лекова и медицинских средстава.

Такође, заједно са колегиницом Драганом Совтић била сам веома ангажована на предлогу текста Правилника о обављању приправничког стажа за здравствене раднике (фармацеуте), у циљу осавремењавања активности стажера, у апотекама и болничким апотекама. Текст наведеног Правилника рађен је у врло колегијалној сарадњи са представником Министарства здравља Републике Србије.

Лично, нисам у потпуности задовољна досадашњом сарадњом са колегама из Фармацеутске коморе Србије, јер сматрам да би наставници са Фармацеутског факултета у Београду могли много више бити ангажовани и дати већи допринос квалитетнијем раду коморе, у решавању бројних проблема у апотекарској делатности у Србији.

...

Проф Др Бранислава Миљковић

Јубиларни 100-ти број *Апотекарске праксе*, гласника Фармацеутске коморе Србије, прилика је да се осврнем на сарадњу Фармацеутског факултета Универзитета у Београду и Фармацеутске Коморе Србије. Спроведене активности и добијени резултати заједничког Пројекта *Осма звезда фармацеута Србије* потврдиле су неопходност постојања сарадње нашег Факултета и Коморе. У Пројекту којим је руководила *Катедра за фармакокинетику и клиничку фармацију* учествовало је 60 колега из 23 апотеке примарне и 13 апотека секундарне здравствене заштите. Пројекат је обухватио 12 истраживачких тема (8 за примарну и 4 за секундарну здравствену заштиту) које су колеге спровеле у свакодневну

пракси. Потреба са сазнањем, снажан мотив, јака воља, упорност да се превазиђу проблеми, несребично уложено време, стрпљење, водили су колеге до резултата истраживања који су од стране међународних научних одбора одабрани за усмене и постер презентације. Активности и резултати Пројекта као и утисци колега који су своје резултате презентовали на међународним конгресима представљени су у часопису *Апотекарска пракса* и тако постали доступни колегама из праксе. Верујем да је поменути Пројекат почетак успешне и дуготрајне сарадње Фармацеутског факултета из Београда и Фармацеутске Коморе Србије, и да ће *Апотекарска пракса* наставити развојни пут избором актуелних тема са добром мером коју је данас тешко постићи.

...

Др. сц Јелена Паројчић, ванредни професор

Сарадња између Фармацеутског факултета Универзитета у Београду и Фармацеутске коморе Србије започета је већ у фази њеног оснивања. Узајамна подршка и уважавање, речи су које описују ову сарадњу.

Представници Фармацеутске коморе дају значајан допринос бројним активностима усмереним ка унапређењу студијских програма фармације, како у оквиру додипломске, тако и последипломске наставе и стручног усавршавања фармацеута. У периоду 2010 - 2013. Фармацеутска комора је, као један од партнера, учествовала у реализацији међународног пројекта Tempus PQ Pharm чији је носилац био Фармацеутски факултет. У оквиру пројекта је одржан већи број стручних скупова и семинара на којима су дискутовани изазови у образовању фармацеута у нашој земљи и могућности да се они превазиђу. Неке од тема су биле: процена и развој стручних компетенција фармацеута, реализација стручне праксе студената фармације, укључивање наставника из праксе у наставни рад и примена напредних технологија у учењу и подучавању. Захваљујући уредништву, информације о пројекту добиле су место на страницама часописа *Апотекарска пракса*, а тиме и пут до широке стручне јавности.

Сарадња Фармацеутске коморе и НАПСер-а

Национална Асоцијација Студената Фармације – Србија (НАПСер) честита јубилеј, 100-ти број часописа „Апотекарска пракса“! Са великим интересовањем и пажњом читамо сваки број, упознајући се тако са примерима добре праксе и вестима из струке. Али, увек се нађе места и за будуће фармацеуте па се наравно, највише радујемо када у часопису видимо извештаје о активностима које се односе на рад наше Асоцијације и ангажовање студената фармације. Захваљујући текстовима који су објављени у “Апотекарској пракси” за НАПСер знају и старије, искусније колеге.

Ово је само један вид сарадње и подршке коју НАПСер добија од Фармацеутске коморе. Нама су веома драгоцени разговори које имамо са представницима Коморе приликом осмишљавања едукативног програма Националног конгреса студената фармације који се одржава сваке године на Златибору. Комора нам несебично помаже саветима, сугестијама, предлозима и контактима које има са колегама у струци, тако да на конгресу увек имамо занимљиве предаваче и корисна предавања. Такође, огранци Коморе тесно сарађују са канцеларијама НАПСер-а у Нишу и Новом Саду и помажу им у реализацији активности на локалном нивоу.

Очекујемо да се наша сарадња настави и још више продуби кроз будуће заједничке пројекте и акције које ће нови бројеви “Апотекарске праксе” верујемо, са задовољством и поносом објавити. “Апотекарској пракси” желимо још много добрих текстова и лепих јубилеја.

Светлана Колунџић, Председник, НАПСер

Мишљења читалаца

Поштовани читаоци, часопис без вас не би био оно што је и зато смо вас позвали да нам понешто кажете о својим утисцима, предлозима, похвале или ваше критике...

Ево шта кажу чланови коморе о часопису који је намењен њима, да ли су задовољни или не, са садржајем текстова, са одабиром тема и начином саопштавања, са њиховом актуелношћу, занимљивошћу. Преносимо у целини сва мишљења која смо добили, са очекивањем да се слање сугестија настави и после јубиларног броја апотекарске праксе.

Честитам на значајном јубилеју, не само зато што је јубилеј (када је ред да се неко похвали), већ и зато што сте отворени за све сугестије, и желим да будете и успешнији и читанији, а ми из праксе ћемо се потрудити да својим сугестијама дамо допринос томе. Чињеница да је изашао 100-ти број довољно говори о томе да Апотекарска пракса има сталан круг читалаца и да је овакав вид комуникације неопходан. Апотекарска пракса је сигурно један од ретких домаћих часописа које детаљно прочитам, и која даје преглед какав је неопходан ради сагледавања ширине наше професије. Одређене теме обрађене у Апотекарској пракси сигурно утичу на све нас. Искрено ме чуди што и после толико година, гласило Коморе се не дистрибуира и свим регистрованим здравственим установама апотека, како би менаџменти истих који нису фармацеутске струке били боље информисани. Можда би руководство Коморе могло да нађе неки компромис у вези са тим. Верујем да ће Апотекарска пракса бити још отворенија да пропрати сва дешавања из праксе и са различитих терена, и пружати одговоре на многа питања која нас интересују, а све као подршку за унапређење квалитета у нашој професији.

Милан Ракић, спец. фарм

Први број часописа "Апотекарска пракса" изашао је док сам ја била фармацеут на приправничком стажу и ево дружимо се и професионално усавршавамо већ дуги низ година. Драго ми је да у данашње време када све сложенији услови у фармацеутској струци захтевају посебну посвећеност и обавештеност, информације које нам пружа часопис "Апотекарска пракса" чине да се лакше и брже прилагодимо захтевима који се пред нас постављају.

С поштовањем, мр пх Јелена Карајовић

У жељи да се достигну западни трендови лако је престићи их и наставити у свом јединственом стилу, али је тај тренутак тешко препознати и однеговати. Нека наредних сто година буде утирање пута лепе особености и различитости.

Даниела Павловић

Поштоване колегинице и колеге, поштована уреднице, часопис Апотекарска пракса је стигао до броја 100 ни мало случајно. Неуморно пратећи дешавања у фармацији и у Србији и у Европи и свету, делећи информације из свих области фармације свих ових година, увек садржајно, увек темељно, без пропуста. Наставите тако, још много година. Хвала, срдачан поздрав.

Никоleta Додиг, мр пх. спец, ЗУА "Lilly" Drogerie, Зајечар

Апотекарска пракса је свеобухватни часопис, који нам пружа прилику да сазнамо новине у нашем послу. У току смо са предстојећим конгресима, као и о утисцима са прошлих. Такође нам омогућава да видимо успехе као и проблеме фармацеута са нашег подручја. Све саме похвале особама заслужним за овај часопис.

Симонида Максимовић, дипл.фарм

У досадашњим издањима, "Апотекарска пракса" настојала је да стручну јавност информише о најбитнијим дешавањима у фармацеутској области, и у томе донекле и успела. Морам, са жаљењем, да констатујем да су се постигнућа часописа на томе и зауставила. Непостојање изношења критичких ставова о питањима од интереса за струку и постојећим, некада веома тешким, проблемима у овом гласилу један је од најјачих утисака. Изостанак таквих текстова и коментара може некада допринети стварању уверења да су све те појаве и лоше тенденције нужне, а често и оправдане. Став струке о постојећим проблемима који јој често нарушавају углед, о појавама и трендовима који багателизују фармацеутски сектор мора бити познат. И не сме се ограничити само на овај часопис. Као струка морамо уложити велики напор да пред све изазове изађемо са јасним, аргументованим и недвосмисленим ставом. У супротном наш ће углед наставити да се нарушава.

Наведене примедбе изнете су са жељом да у наредном периоду пред собом имамо "Апотекарску праксу" коју ћемо са задовољством читати и о којој ћемо поводом изласка следећег, јубиларног броја имати само похвалне речи.

Борис Милошевић

Сматрам да је часопис веома транспарентан, заиста постоји тежња да се што веродостојније представи све што је презентовано на бројним фармацеутским дешавањима. Могуће је прочитати и упознати се и са догађајима са седница скупштине Коморе, врло често су предочени и проблеми струке, али мој утисак је да је тешко испратити све оно што се односи на правну и законску област и да доста колега у ствари није ни упућено у такву терминологију и право значење. Допада ми се што је могуће сазнати и како раде колеге фармацеути у другим развијеним европским земљама и Америци, таква искуства људи са наших простора често могу да послуже нама као добар водич за надаље. Ово је у ствари одличан часопис, али га нико не чита јер из њега провејава пропаст струке. Оно сто ми се не допада јесте да има много постављених питања, на која не стиже одговор, или не до краја. Осврти на догађаје, који се односе на пример на нека истраживања, су без конкретних закључака, више је то у стилу: рађена је студија о томе и томе и то је значајна појава. Честитке за јубиларни број, са жељом да часопис убудуће анимира и покрене што више колега.

(анонимни читалац)

Захваљујући часопису Апотекарска пракса фармацеути наше болничке апотеке годинама добијају низ корисних информација о дешавањима у струци. У наредном периоду, сматрамо да би часопис требало да садржи извештаје о раду Секције за болничку фармацију, која је једна од најактивнијих секција фармацеута. Такође би требало да се посвети и проблемима правно-економске природе на које фармацеути болничких апотека, као обавезни чланови комисија за јавне набавке у својим Установама, стално наилазе.

Служба за фармацеутску делатност ЗЦ Студеница Краљево

Апотекарска пракса је модеран часопис за стручну јавност, који на адекватан и професионалан начин обрађује актуелне теме из света фармације.

Информише нас о најновијим достигнућима у научном свету, прати промене у законодавству везане за струку, обавештава о новинама у образовном свету, било да се ради о основним студијама или неком од видова додатног школовања. Занимљиво је бити у току са радом осталих апотекарских установа и сазнати нешто ново, што и јесте суштина наше струке, стално усавршавање и усвајање нових знања. Такође је доступан и распоред предавања и симпозијума... Па се правовремено можемо информисати и укључити у исте.

Кроз интервјуе еминентних стручњака позиционира нас у државним оквирима и ван њих, те указује на постојеће недостатке и предлаже могућа решења за превазилажење истих.

С обзиром на убрзан темпо живота, чињеница да се часопис не публикује једном месечно, може бити мана јер је често најновије информације неопходно добити у најкраћем временском року. Апотекарска пракса пружа корисне информације везане за актуелности у фармацеутској делатности, само би можда могла оштрије да критикује проблеме у струци и мало транспарентније да износи све проблеме са којима се фармацеути сусрећу, како током рада у апотекама, тако и у односу са државним институцијама.

Апотека Врбас

Поштована уреднице, драге колеге у Фармацеутској комори, пред нама ће се ускоро наћи јубиларни, стоти број гласника "Апотекарска пракса".

Желим да Вам честитам и пожелим пуно успеха у даљем раду, али и да искористим прилику и својом сугестијом и предлогом допринесем да ваш и наш гласник буде још бољи и кориснији у свакодневном обављању фармацеутске делатности и пракси.

Наиме, поред извештаја о раду Фармацеутске коморе, репортажа из страних земаља и приказа њихове организације фармацеутске делатности, приказа стручних радова и излагања на конгресима и симпозијумима, који су нам свакако драгоцени и корисни као смернице даљег развоја и унапређења наше струке, сматрам да би више пажње и простора требало посветити и проблемима и ситуацијама у нашој свакодневној пракси, неусаглашености закона и ситуације на терену, проблем нелојалне конкуренције и цене лекова, затим проблем који се наслућује у будућности везан за хиперпродукцију стручног фармацеутског кадра и несавесних послодаваца... Постоји читав низ проблема који се морају размотрити и решавати, о којима се мора разговарати. Стална рубрика намењена конкретним питањима и одговорима компетентних инспекцијских, правних, образовних и других стручних институција, била би од велике користи свима који фармацеутску струку и делатност покушавају да одрже на оном нивоу који јој припада.

Срдчан поздрав, мр пх Марија Липован

Уз честитку за јубилеј, желим Вам да постанете део система који ће дати наду и шансу младим колегама да се професионално остваре, да унапреде фармацеутску делатност, која и поред свега остаје незаменљива у савременом друштву, а да при том сачувају хуманост и достојанство које их краси.

Мирјана Гигов, Апотека Гален, Нови Сад

Требало би да се у Апотекарској пракси нађу текстови са дискусијама и евентуалним саветима о проблемима у пракси у болничким апотекама, које заузимају веома битно место у здравственом систему, а доста су специфичне. Затим, рубрика са питањима чланова коморе на које одговоре дају релевантне особе. Ако сматрате да би неком било занимљиво, можда извештавање са наших скупова болничке секције

Невена Стојановић дипл. пх,

*Шеф одсека за набавку и издавање медицинских средстава
Центар за медицинско снабдевање-болничка апотека, Клинички центар Војводине*

Поводом издања 100-ог броја "Апотекарске праксе" желела бих да честитам и захвалим се свим уредницима и редакцијама до сада на успешном раду.

Гласник коморе објављује веома актуелне текстове, који чланство информишу како о раду Коморе, тако и о осталим дешавањима у области фармације код нас и у свету. Такође у могућности смо да пратимо промене у области законодавства у фармацеутској делатности. Посебно бих желела да похвалим *online* издање где су сви бројеви доступни на једном месту.

Мој предлог је да се у будућим бројевима оствари боља сарадња са чланством како кроз питања и одговоре, тако и кроз пружања могућности објављивања стручних и осталих текстова.

Много успеха у даљем раду!

Наташа, Апотека Београд

Поштована, поводом објављивања 100-ог броја гласника фармацеутске коморе (Апотекарска пракса), желим да Вам честитам и искажем задовољство на континуираном пружању стручних информација овим путем. Сматрам да је врло корисно постојање и објављивање оваквог информатора. Фармацеут је у могућности да прати актуелна дешавања везана за законске прописе и промене у фармацији, извештаје са конгреса и разне друге активности из области фармације у земљи и свету. Такође, постоји календар догађаја за текућу годину, информације везане за виртуелну школу образовања, добра сарадња са фармацеутским факултетом. "На једном месту" једноставно и брзо се долази до потребних информација!

Сугестија за будућа издања: више стручних текстова везаних за савремене фармакотерапијске приступе у лечењу различитих обољења кроз сарадњу са специјалистима ФЗЗ-е и другим специјалистима!

Желим Вам пуно успеха у даљем раду, срдчан поздрав,

дипл.пх Загорка Матић, Апотека Београд

Поштоване колеге, као стажер на стручном оспособљавању у "Апотеци Београд", преко менторке сам дошла у контакт са вашим листом "Апотекарска пракса". Врло сам задовољна оном што сам прочитала у "Апотекарској пракси" јер омогућавате нова сазнања из фармације запосленима у "Апотеци Београд", што је веома битно јер смо ми прва линија у контакту са пацијентима. Омогућавате корисне савете, информације о конгресима и актуелностима са њих, константан ток са Законском регулативом и још много других ствари. Желим вам да и даље пишете о најбољим актуелностима из области фармације.

Срдчан поздрав,

Ана Крстић, стажер, Апотека Београд

Позив за учешће у студији

Валидација индикатора фармацеутске здравствене заштите,

Европског директора за квалитет лекова и здравствену заштиту (EDQM), Савета Европе

Европски Комитет за фармацеутске производе и фармацеутску здравствену заштиту (*European Committee on Pharmaceuticals and Pharmaceutical Care*) и радна група за индикаторе квалитета фармацеутске здравствене заштите (*Quality of Pharmaceutical Care Indicators Working Party*) спроводи студију испитивања два индикатора фармацеутске здравствене заштите: документовање саветовања пацијената и документовање прегледа лекова старијих пацијената.

За координатора студије, која ће се спровести у Србији у току 2013-2014 године, **Министарство здравља Србије** је именовало **професорку Браниславу Миљковић**, Катедра за фармакокинетику и клиничку фармацију, Фармацеутски факултет Универзитета у Београду, а за помоћника **дипл.фарм.спец Ружицу Николић**, Фармацеутска комора Србије.

За детаљније информације и пријаву учествовања у студији обратитите се проф. Бранислави Миљковић branislava.milkovic@pharmacy.bg.ac.rs.

Министарка здравља о Апотеци „Зајечар“

Тамара Ђорђевић, Апотека „Зајечар“

Министарка здравља проф. др Славица Ђукић Дејановић и државни секретар прим. др Периша Симоновић обишли су Апотеку „Зајечар“ и њену галенску лабораторију 13. јуна 2013. године. Задовољство апотеком и галенском лабораторијом, министарка је поделила са локалним медијима:

„Хтела бих за ову апотеку да кажем оно што сам чула од грађана који се овде снабдевају. Разговарала сам са неколико њих, од којих су неки са рецептима, а неки су дошли да купе креме и рекли су да су поносни на ову апотеку. Ја, као министар, имам задовољство због снабдевености, али посебно због галенске лабораторије коју сам обишла и која заправо показује да стручан и квалитетан рад не треба и не сме да се догађа само у Београду и великим метрополама и великим градовима Србије, него да заправо стручност може да буде тамо где су компетентни и стручни људи. Заиста,

су такви, да нема никаквих примедби најкомпетентнијих стручњака и то говори да има шансе да будемо много бољи и на другим пољима.

Ако може једна апотека у Зајечару, што не би цела Србија.“

искрено, мислим да ова апотека јесте један од примера здравствених апотекарских установа која може бити модел за све широм Србије, од Војводине до југа. Дакле, снабдевеност потпуна, ако неког лека нема, апсолутно је обезбеђена паралела, што обезбеђује сигурност грађанима. С друге стране, ти производни програми и стерилних и нестерилних производа

Предлог документа Национални оквир за процену компетенција фармацеута

Светлана Стојков, Апотека Суботица

Колеге фармацеути, протеклих месеци уложили смо пуно труда и времена да припремимо документ - оквир који ће омогућити да фармацеути из Србије на систематичан и ефикасан начин управљају сопственим стручним усавршавањем. Континуирана едукација, као предуслов квалитетне и безбедне фармацеутске здравствене заштите, уз примену оквира компетенција постала је тренд светских оквира.

Мотивисани уверењем да фармацеути у Србији имају потенцијала и амбиције, да применом оквира компетенција (само)процене знања и вештине, чиме стичу увид у не/компетентост из најбитнијих области рада у јавним апотекама, чланови радне групе су прилагодили документе тестиране у свету, пракси и регулативи у Србији.

Примена оквира није обавезујућа, наш циљ је да документ послужи као инструмент/алат процене и развоја компетенција.

Изазови који су пред нама захтеваће истрајан рад и дугорочне планове развоја, како апотекарског сектора, тако и сваког појединог фармацеута. Алат који омогућава да се професионално развијамо и усмеравамо на систематичан начин, може бити велика подршка.

Уколико сте заинтересовани да се путем

предлога и идеја укључите у финализацију документа, позивамо вас да га путем самопроцене тестирате. Документ је доступан на сајту коморе www.farmkom.rs.

Након разматрања ваших предлога, примедби и сугестија, Радна група Управног одбора Коморе за израду документа – оквира за процену компетенција фармацеута у примарној здравственој заштити – основни ниво, ће сачинити финалну верзију документа који ће бити прослеђен Скупштини коморе на усвајање.

На овај начин вас позивамо да се укључите у израду документа, како би он био примерен вама и пракси.

ВИРТУЕЛНА ШКОЛА ЕДУКАЦИЈЕ ЗА ФАРМАЦЕУТЕ

У организацији **АПТЕКАРСКОГ ДРУШТВА ЈУЖНОГ БАНАТА** и у сарадњи са Фармацеутском комором Србије:

Број решења о акредитацији: 153-02-1827/2013-01 од 13. маја 2013. године

1. ХОМЕОПАТСКИ ЛЕКОВИ

Евиденциони број: Б -216/13

Термини одржавања:

I термин: 5-12. новембар 2013 (крајњи рок за пријаву 4. новембар)

II термин: 3-10. децембар 2013 (крајњи рок за пријаву 2. децембар)

III термин: 4-11. март 2014 (крајњи рок за пријаву 3. март)

2. ПРИМЕНА ПРОБИОТИКА

Евиденциони број: Б -214/13

Термини одржавања:

I термин: 22-29. октобар 2013 (крајњи рок за пријаву 21. октобар)

II термин: 4-11. фебруар 2014 (крајњи рок за пријаву 3. фебруар)

III термин: 8-15. април 2014 (крајњи рок за пријаву 7. април)

3. ЗНАЧАЈНЕ ИНТЕРАКЦИЈЕ ЛЕКОВА

Евиденциони број: Б -215/13

Термини одржавања:

I термин: 8-15. октобар 2013 (крајњи рок за пријаву 7. октобар)

II термин: 17-23. децембар 2013 (крајњи рок за пријаву 16. децембар)

III термин: 18-25. март 2014 (крајњи рок за пријаву 17. март)

IV термин: 6-13. мај 2014 (крајњи рок за пријаву 5. мај)

4. СЛОБОДНИ РАДИКАЛИ И АНТИОКСИДАНСИ

Евиденциони број: Б-217/13

Термини одржавања:

I термин: 19-25. новембар 2013 (крајњи рок за пријаву 18. новембар)

II термин: 18-25. фебруар 2014 (крајњи рок за пријаву 17. фебруар)

III термин: 22 - 29. април 2014 (крајњи рок за пријаву 21. април)

Циљна група: фармацеути

Број бодова за учеснике: 6

Организатор:

Апотекарско друштво Јужног Баната

Врста програма КЕ: Решавање теста провере знања у електронској форми

Телефон за информације: 011/3243 144

edukacija@farmkom.rs, www.farmkom.rs

www.apotekaribanat.org.rs/index.php/novosti

ТЕСТ У ЕЛЕКТРОНСКОЈ ФОРМИ ЗА ФАРМАЦЕУТЕ

У организацији **АПТЕКАРСКОГ ДРУШТВА ЈУЖНОГ БАНАТА** у сарадњи са Фармацеутском комором Србије:

Број решења о акредитацији: 153-02-2848/2013-01 од 16. августа 2013. Године

Акредитациони период:

16. август 2013 - 15. август 2014

1. ФАРМАКОТЕРАПИЈА ВАНБОЛНИЧКИ СТЕЧЕНЕ ПНЕУМОНИЈЕ

Евиденциони број: Б -336/13

Термин одржавања: 365 дана 24 сата

2. ФАРМАКОТЕРАПИЈА ХРОНИЧНЕ ОБСТРУКЦИЈСКЕ БОЛЕСТИ И АСТМЕ

Евиденциони број: Б -337/13

Термин одржавања: 365 дана 24 сата

Циљна група: фармацеути

Број бодова за учеснике: 6

Организатор:

Апотекарско друштво Јужног Баната

Врста програма КЕ: Решавање теста провере знања у електронској форми

Телефон за информације: 011/3243 144

edukacija@farmkom.rs, www.farmkom.rs

www.apotekaribanat.org.rs/index.php/novosti

ТЕСТ У ЕЛЕКТРОНСКОЈ ФОРМИ ЗА ФАРМАЦЕУТСКЕ ТЕХНИЧАРЕ

ЗУА ИВАНЧИЋ И СИНОВИ у сарадњи са Фармацеутском комором организује тест у електронској форми за фармацеутске техничаре, здравствене техничаре и медицинске сестре. Број решења о акредитацији: Одлука бр. 153-02-562/2013-01 од 01.03.2012. године

ОПШТЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ ПРОБИОТИКА И ЊИХОВ ЗНАЧАЈ ЗА ЗДРАВЉЕ ЧОВЕКА

Евиденциони број: Д-1-166/13
Термин одржавања: Тест је доступан 365 дана 24 сата до 17. маја 2014. године
Број бодова: 5
Цена теста: 1200 динара

Управљање квалитетом здравствене заштите и утицај на безбедност пацијената

На основу Правилника о критеријумима за уговарање са даваоцима здравствених услуга који је усвојио УО РФЗО на седници одржаној 21.12.2012. године, приватним апотекама у Србији је дата могућност да са Републичким фондом за здравствено осигурање склопе Уговор о снабдевању осигураних лица лековима и одређеним врстана помагала за 2013. годину, везано за издавање лекова са Листе лекова и одређених врста медицинско-техничких помагала, на основу лекарског рецепта, односно налога за помагало, на терет средстава обавезног здравственог осигурања. На основу члана 11 овог уговора, апотека преузима и обавезу континуираног праћења и унапређења квалитета рада, у складу са општим актом о показатељима квалитета здравствене заштите.

У ту сврху је конципиран и акредитован курс континуиране едукације под називом „Управљање квалитетом здравствене заштите и утицај на безбедност пацијената“, у сарадњи Фармацеутског факултета Универзитета у Београду и Института за јавно здравље Србије „др Милан Јовановић Батут“.

Организатор курса је Центар за континуирану едукацију Фармацеутског факултета Универзитета у Београду. Од стране Здравственог савета Србије, курс је акредитован за фармацеуте и фармацеутске техничаре, и носи 6 поена за слушаоце.

Курс ће бити одржан 20.10.2013. године у просторијама Института за јавно здравље Србије „др Милан Јовановић Батут“, Др Суботића 5, Београд.

*Љиљана Тасић, Драгана Јоцић,
Андријана Милошевић Георгиев*

За све додатне информације можете се јавити на телефон 011 3243 144
www.farmkom.rs, edukacija@farmkom.rs
www.apotekeivancic.rs

СТРУЧНИ СКУПОВИ У ОРГАНИЗАЦИЈИ УДРУЖЕЊЕ ФАРМАЦЕУТА НИШАВСКО ПИРОТСКОГ РЕГИОНА

Број одлуке: 153-02-2848/2013-01 од 16.08.2013. године

- 1. Пародонтопатија и системска обољења**
Број акредитације: Б-323/13
Датум одржавања: 01.10.2013. године
Место: Ниш
- 2. Основни елементи клиничког синдрома бенигне хиперплазије простате**
Број акредитације: Б-324/13
Датум одржавања: 23.10.2013. године
Место: Ниш
- 3. Медикаментна и хируршка терапија бенигне хиперплазије простате**
Број акредитације: Б-325/13
Датум одржавања: 24.10.2013. године
Место: Ниш
- 4. Локална терапија воћним киселинама**
Број акредитације: Б-326/13
Датум одржавања: 29.11.2013. године
Место: Ниш

Врста програма: Стручни састанак
Циљна група: дипломирани фармацеути, фармацеути специјалисти, лекари
Број бодова: предавач 3; слушалац 2
Контакт особа:
Снежана Симоновић, тел. 063/108-60-08
www.udruzenjefnp.com

МЕЂУНАРОДНИ СКУПОВИ

ICORD 2013

The 8th International Conference on Rare Diseases and Orphan Drugs
Saint Petersburg, Russia November 1-2, 2013

ISPOR 16th ANNUAL EUROPEAN CONGRESS

Dublin, Ireland, November 2-6 2013

9th WORLD MEETING ON PHARMACEUTICS, BIOPHARMACEUTICS AND PHARMACEUTICAL TECHNOLOGY

Lisbon, Portugal, March 31 - April 3, 2014

<http://worldmeeting.org/>

